

Womhaj Bóh!

Czisko 10.
5. mërza.

Lëtnik 3.
1893.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƚo kóždy ƚobotu w Esmolerjez knihicziŝczetni w Budyŝchinje a ƚu tam dostacŝ ƚa ŝchwórtlëtnu pŝchedpłatu 40 ny.

Njedzela Dculi.

Lut. 22, 61. 62: „Tón Knjes ƚo wobroczi a pohlada na Pëtra. A Pëtr ƚo dopomni teho Knjesa ƚłowa, jako wón ł njemu bë prajil: Prjedy dnŝli kapon ƚaspëwa, budŝesch ty mje tŝi krócz ƚaprëcz. A Pëtr płakafŝe ƚałoŝnje duŝy won.“

Kak wulka je cŝłowŝka ƚłabofŝcz! Tón ƚamy Pëtr, kiŝ bë nëhdy to mózne wuŝnacŝe wotpóložil: Ty ƚy Khrystuŝ, tón Eŝny teho ƚiweho Bóha, a kiŝ bë halle pŝched malej kŝwilku hotowy byl, ł tym Knjesom do jaŝtwa a do ƚmjercŝe cŝahnycz, ƚaprë ƚwojeho ŝbóŝnika na praŝchenje, hacŝ je wón ł nim byl. Tak potafa wón, kak mało móŝe ƚo cŝłowiek na ƚwoju móz ŝpuŝczëcz a kak lohko je teŝ najkhróblifŝe wuŝnacŝe pŝcheminjene, hdyŝ na ŝtrach ƚiwjenja dŝe. Tŝi krócz je wón ƚaprëł — duŝ ƚaspëwa kapon a Knjes pohlada na njeho. O kelto napominanja a ŝrudoby, lubofŝe a pomozŝy leŝi w tutym pohladanju! Hdŝeha je nëtk, o Pëtrje, twoja ŝkalna wëra a twoja lubofŝcz hacŝ do ƚmjercŝe? Eŝym ja to wo tebe ƚaŝłuzil ŝe wŝchej pŝhecŝel-niwofŝczu a lubofŝczu, ŝo ty mje nëtk wjazy njefnajeŝch? Ach wrócz ƚo, wrócz ƚo, kiŝ ƚy ƚo ƚabludzil! Ty mje wjazy njefnajeŝch, ale ja cŝe ŝnaju a ja cŝe pytam a cŝzu cŝe hiŝczë wumóŝ. Njeje dha na naŝ tón Knjes teŝ hiŝo tak pohladał? Hdŝyŝ we wŝchëm ƚwëtным cŝërienju ƚo nam wujafŝni, ŝo je wŝcho knicŝomne a ŝachodne, njeŝmny tehdy pytnyli: tón Knjes hlada na naŝ a cŝze naŝ ł temu cŝahnycz, ŝchtoŝ je njefachodne a wëczne. Albo hdyŝ w naŝchich hrëchach, w naŝchim ŝłym cŝinjenju potajna Ɲadofŝcz po dŝëczazej njewinofŝci, po ŝboŝownym cŝaŝu prënjeje

wëry a lubofŝe na naŝ pŝchindŝe, njeŝmny tehdy widŝeli, ŝo bë to Knjesowe pohladanje na naŝ, haj do wutrobŝy? Albo hdyŝ nuŝa a hubjenofŝcz tuteho wboheho Ɲiwjenja naŝ wobcŝëŝowafŝtej a ƚo nam po troŝczë ŝtyŝkaŝe, hdyŝ ƚmjertne wotŝalcŝehnyenje tych lubŝych ƚwojich naŝchim wutrobam na te wëczne wobŝdlenje hladač da, hdŝëŝ woni nëtko ƚu, njeje dha tón Knjes na naŝ hladał, ŝo by nam ƚaŝo wëŝte cŝinil: Pola mje je mër a ŝboŝe, Ɲiwjenje a ŝbóŝnofŝcz. Haj wŝchaf, njeje Ɲyly ƚwjaty pŝŝtny cŝaŝ tajke ŝbóŝnikowe hladaanje na naŝ? O hlowa krawnje ŝbita a polna bolofŝczow hlada na naŝ a ƚo praŝcha: To ƚym ja ŝa tebe cŝinil, ŝchto cŝiniŝch ty ŝa mnje?

O ŝo by tónle Knjesowy pohlad to ƚame w naŝ dokonjał, kaŝ w Pëtru. Wo nim ŝteji piŝane: A wón ŝpomni na Jeŝuŝowe ƚłowo. Saŝo bu Ɲiwe we nim dopomnjenje na Knjesowu wulku ƚmilnofŝcz a ƚwërnofŝcz. W tutym ƚwëtle pŝna wón ƚwój wulki hrëch, dŝëŝche do ƚo a bu na puczŝu pokuty nowy cŝłowiek. Ach, hdyŝ je nam teŝ w tutym ƚwjatym cŝaŝu ł Jeŝuŝoweho hladaanja na naŝ tajke pŝnacŝe pŝchifŝło, kak ƚmy njeŝatowni a njeŝwërnì a njewëryŝy byli! Hdŝy by cŝyŝł nam ŝjawnje pŝched woczi ŝtupicŝ, ŝo ƚmy teŝ my ŝe ƚwojim hrëchom Jeŝuŝowu ƚmjercŝ ŝawinowali. Hdŝy bychmy raŝ ŝjawnje pŝnacŝ cŝyŝli, kak ƚmy wonjerodŝili wo lube napominaze a warnowaze ƚłowo naŝcheho ŝbóŝnika, kotreŝ cŝyŝŝe naŝ w bëdŝenju pŝhecŝiwio hrëchej pokŝynicŝ, a kak ƚmy teho dla tak ŝhrëŝchili a po ƚamŝnych ŝłŝch puczach kŝhodŝili. Tajke hladaanje na naŝ a do naŝ, tajke ƚwërne ƚamofŝpytanje cŝze Knjesowe pohladanje pola naŝ dokonječ.

A Pětr plakašče žaloſnje duzy won. To ſu drohe ſylſy byle, kotrež je tehdy Pětr plakał, dróžſche a kraſniſche hacž najrjeńſche parle. Pſches nje je ſo Pětr haſle prawje tón japoſchtol ſczinił, ł kotremuž chyzſche tón Rnjeſ jeho czinicž. D hladaj, ſo bychu bjeſ tymi wjele ſylſani, kotrež ſy ſnano hižo hdyſ a hdyſ plakač dyrbjał, tajke pokutne ſylſy Pětroweje wutrobny byle. Sznano budžeſch ſo junu wjele druhich ſylſow hańbowacž; ſo ſy tajke plakał, budže cze wěcznje wjeſelicž. Hamjen.

Pawol Gerhardt.

A najrjeńſchim a najkraſniſchim plodam, kiž ſu ł reformazije naſtate, ſluſcheja duchowne thěrluſche, ł kotrymiž bu ewangelſka zyrkej wobnodžena. Hdž ſo tón muž narodži, kotrehož žiwjenje chzemy dženſa wopiſacž, kliczachu hižo kolo wokoło w němiſkim kraju dleje dnyli poł lěttotetka mózne ſpěwy „witenbergſkeho ſokoliba“ a ł nimi ſjednocžene thěrluſche tych pėſnjerjom, kiž, pſches Lutherowe thěrluſche wubudženi a czěrjeni, tež wulku licžbu kraſnych thěrluſchow ſtworichu. Lěttotetki dołho bėchu kſchecžijanſke woſady ł mjelcženju ſaſbudžene byle a bėchu na njeſroſymjene modlitwy łaczanižy rěczaznych mēſchnikow jenož ł jenyh „kyrie“ abo „proſch ſa naſ“ abo „hamjen“ wotmolwicž ſmēle. Kał ſo wobſožene woſady wjeſelicž, ſo ſmēdžichu nētko ł wjeſelym rtom w zyrkwi a domach, kaž ſebi wutroba žadaſche, w lubej macžernej rěcži ſwoju czistu ewangelſtu wėru wuſnacž. Hižo njeſpěwaſche ſo jenož ł Lutherom: „Nētk wjeſelcže ſo kſchecženjo“, „Budž, Jeſom Khrjſcže, thwaleny“, „Sed'n twjerdy hrod je naſch Bóh ſam“ a ſchtož ſu druge mózne thěrluſche Luthera, ale tež hižo ł Pawołom Speratom (Speratus) „Da ſbóžnoſcž jow ł nam pſchitħadža, wot Bože! lute! hnady“, ł Pawołom Eberom „Hdyž my w najwjetschej nuſy ſmy“ a „D Rnježe Jeſom Khrjſcže ty“, ł Mikławſchom Deziom (Dezius) „Budž thwalba Bohu ſamemu a džał ſa jeho hnadu“. Lute wjeſele wėruwuſnajeſke thěrluſche to bėchu. Schtož je ſpěwaſche, njeſpěwaſche je ſam ſa ſebje, ale w ſjednocženju ł znyhm ewangelſkim kſchecžijanſtwom, ł kotrymiž ſo ſjednocženy czujesche. Schtož bė ſo jako wěczna wėrnoſcž ſpóſnało, a ſchtož ſo wėrjesche, to ſo w thěrluſchach ł wjeſelom wuſnawaſche. Ale hdyž ſe czaſy pſchindžechu, hdyž wójny dla ewangelſkeje wėry wudyrichu, bu žadanje žiwe, bohaty ſchaz ſaſodobyteje ewangelſkeje wėry, kaž bėſche w wėrywuſnacžu ſwopſchimnjeny, jako poſyljenje a wofſchewjenje ſa dobre a woſebje ſa ſle dny, ſa woſebitoſcže a wſchelatoſcže człowſkeho žiwjenja do duchownych thěrluſchow pſchecžajecž. Teho dla tehdy thěrluſche kſchiza a troſchta ſtyſchimy, thěrluſche, w kotrychž wėrjazny wo ſwojich ſbóžnych ſhonjenjach w thodženju ſa Khrjſtuſom ł poſyljenju a napominanju ſwojich wėrybratrow ſpěwa a dale tajke thěrluſche, w kotrychž ſo niž jenož na wulke hnady, ſkutki Bože, kiž nam rócžne czaſy přėduja, ſpomina, ale wjele bóle na wuſwjećenje a pſchekraſnjenje wſchitkih ſwójbnych a domjožnych wobſtejnoſcžow džiwa: raiſche a wječorne thěrluſche, thěrluſche ſa mandželſtwa, ſa džecži, ſa ſtrowych a thornych, ſmjertne thěrluſche atd.

Žako ſpėwarja, haj jako přėnjeho a najwjetscheho miſchtra w pėſnjenju tajkih thěrluſchow nadeńdžemy teho muža, kiž po Lutheru mjeſ duchownymi ſpėwarjami naſcheje zyrkwe ł žyła přėnje měſto wobthowa; kotry ewangelſki kſchecžijan w němiſkim kraju móže mjeno tuteho muža ſtyſhecž, bjeſ teho, ſo by kaž luboſne ſwonjenje ſnył tuteho mjena do jeho wucha kliczajł? Pawol Gerhardt je po wſchēm ſwēcže ſnate mjeno tuteho muža. Njedalofo Wittenberga leži měſtačžko Graſenhainichen, tehdy ſaſtemu kurwječkej poddane, tudny, hdžez bėſche jeho nan mēſchczanoſta, ſo Pawol Gerhardt w lēcže 1606 narodži. Czaſ jeho mlodoſcže je nam czėmny, jenož to móžemy ł wētkoſcžu prajicž, ſo je ſo w pobožnoſcži wotczahnył. Hižo ſahe ſacžu w ſebi powołanje, na bohawucženoſcž ſtudowacž. Žako mlodženz widžesche plómjenja 30 lėtneje wójny, najkrwawniſcheje a najſurowiſcheje wſchitkih wójnow, we wótznyhm kraju ſapacž a kał ſo rjany němiſki kraj do puſcžiny pſchewobrocža. Tuto njeuſprawomne njeſbože jeho duſchu hižo ſahe horje pokafowaſche a poſylni jeho, wot mlodoſcže ſem w nim bydlaze hnucže ł modlitwje. Žacž do lėta 1651 jeho wjazny njenadeńdžemy. Nētk trječimny jeho jako, kaž ſo ſda, hižo wjazylėtneho domjazeho pſchecžela rěcznika pſchi komorowym ſudniſtwje (Kammergerichtſadwołat) Bertholda w Barlinje. 44 lėtny kandidata a hiſcže bjeſ ſaſtojn-

ſtwa! Kał je to móžno było, woſtanje hudańcžko: Tehdy hižo bėſche njemalo ſwojich najrjeńſchich thěrluſchow pėſnił a nēotre hižo ſjawnoſcži pſchepodał. Žał raiſchi thěrluſch: „ſtań wutroba a ſpėwaj, ſo Bože! hnady džiwa“, a ſwjatłowny thěrluſch: „Cžehń nuts do ſwojoh' hrodu“. Tež pomhaſche tu a tam ł přėdowanjom a kóždu ſkladnoſcž ł temu ł luboſcžu pſchija. Ale ſamſne ſaſtojnſtwa woſta jemu ſapowjedžite, kotreje pſchicžiny dla, njeſroſymimy. To drje bėſche jena ł najwjetschich pruhow ſwojeje wėry, kotrež mējesche wobſtačž, w kotrychž pał ſe ſwojim Bohom ł dobročerjom woſta. Škóncinje po dołhim ſczėplimym cžakanju ſo jemu wuſlad wotewri. Přėnje ſarſke měſto w měſtačžku Mittenwalde ſo wupróſni a hdyž mējesczanſka rada miniſterſtwa wo pſchihódnego kandidatu proſchecche, bu Pawol Gerhardt namjetowany a tež do tuteho ſaſtojnſtwa powołany a doſta 18. nov. 1651 w Mikławſchowej zyrkwi w Barlinje ſwjecžifnu.

W ſapocžatku lėta 1651 ſwoje ſaſtojnſtwa pſchi woſadže w Mittenwalde naſtupi. Wo jeho ſkutkowanju pał Bohužel ſaſo wſchitke roſprawy pobrachuja. So je to ſame bohacže žohnowane było, móžemy ſa wēſte džeržecž. Tola mējesche huſczilcho pſches ſawicž a cželczelakomnoſcž drugeho přėdarja, ſwojeho ſaſtojnſkeho bratra, kiž jemu wodačž njemóžesche, ſo bė Gerhardt přėnje měſto cžerpicž doſtał. W Mittenwaldže woſta wón pjeć lėt, ł kotrychž poſlenim ſo ł džowku ſwojeho ſwėrneho Barlinſkeho pſchecžela Bertholda, Hanu Marju, woženi, ſo by tež ſwoju woſadu pſches pſchitħad woprawdže kſchecžijanſkeho mandželſtwa natwaril. Tola bėſche jemu ł temu jenož krotki czaſ jeneho lėta popſchaty, pſchetož w juniju lėta 1657 bu wot Barlinſkeje mēſchczanſke rady ſa kapłana pſchi Mikławſchowej zyrkwi do Barlina powołany. Š džakownym wjeſelom, kaž ſo loħto roſymy, tuto powołanje pſchija, njewjedžo, kaſkim pruhowanjam nappſchecžimo dže. Še ſwojej woſadu a ſe ſwojimi ſaſtojnſtimi bratrami bėſche bórny ł luboſnym ſwjaſkom jednoty ſjednocženy. Kał móžesche tež hinał bycž? Wiſchaj bėchu jeho niž jenož jako bohacže wobdarjeneho bohobłowza a njeſprózniveho duſchepaſtyrja, ale tež jako muža najſprawniſkeho ſmyſljenja, czjſteje wėry a dobročiwjeje wutrobny ſpóſnali a ſebi jeho wyſoko wažichu. Czjřody poſluharjom ł jeho přėdowanjam thwatachu a jeho Bože ſlužby buchuh bohacže wopytane. Wjele duſchow bu pſches jeho ſłowo ſe ſpanja limkoſcže wubudženyh. Dri, nowe kčzenjom połne nalēcžo ſo ſa zyrkwine žiwjenje Barlina po ſdacžu bližesche, jako na tał bohate plódy, ſlubjaze pupki a kčzenja padaſche mróſ njeſbožowneho zyrkwineho wojowanja.

(Škóncženje pſchichodnje.)

Snutſkowne miſionſtwa.

(Pokročžowanje.)

1. Snutſkowne miſionſtwa pomha ſtatej jako wot Boha poſtajeſnemu pſchecžimo njeſchecželſkim mozam, ſo pſchecžimo njemu hibazym.

Štat ma w naſchim czaſu wjele cžerpicž pſches to hubjenſtwa, kotrež je kaž jėd do luda pſchicžko. Najhlubſche žórko hubjenſtwa a ſkaženja, pſches kotrež cžėpi, leži w ſdalenju a wotpanjenju naſcheho luda wot teho praweho žiwjenja, kotrež ſwoje prawidlo, ſwój ſaložł a wottynjeny kónž w ewangeliju pyta. Hdž my prajimy, ſo je ſo lud wotwobrocžil wot Boha, my jedny ſchtant ſamy we woczomaj nimamy, ale myſlimy na wſchitke ſchtanty, wyſoke a niſke, na wſchitke ſtrony (partaje), pſchetož tamna thoroſcž, kotraž je korjeń wſcheho njeſboža, we wſchėch ſchtantach ſe ſwojej ſkažozej mozu ſkutkuje. Njeħańbujmy a njebojmy ſo, ſebi to ſjawnje wuſnacž. Snutſkowne miſionſtwa chze lud ł tutemu póſnacžu a wuſnacžu wabicž a ł tym budže ſtatej přėnju a najwjetschu ſlužbu wopokaſacž, ſo móže ſo ſaſo ſnutſkownje wobnowicž. Lud dyrbi ſaſo ł temu dóncž, ſo ſo ſam pruhuje a ſo wotwobrocži wot wopacžneho žiwjenja a pſchindže ſaſo ł pravemu žiwjenju w Khrjſtuſowym duchu, bjeſ kotrehož žadny ſtat ſbožownje kčžecž njemóže, a ſo ſwoje woczy wotewri a póſnaje ſwjatu rufu Božu, kotraž je wſchitke ludny, tež naſch lud po ſwojej mudroſcži hacž na dženſniſchi džėn wodžila a kotraž ſo wot człowjekow na žane waſchnje molicž njeda a tych, kotřiž ſo wot njeje wodžicž dacž njeħadža, kħoſta.

Tutu ſlužbu ſnutſkowne miſionſtwa ſtatej czini bjeſ teho, ſo by wot njeho napominane było; w duchu kſchecžijanſkeje luboſcže, kotraž ſkaženje widžo próſna pſchihładowacž njemóže, ſkutkuje a

statej k pomogy steji, šebi na žanu msdu njemyšlo. Šwěrnoscž je hešło snutštowneho mišionstwa; — w stacze ma šo paš šwěrnoscž pokasacz w tym, šo šu poddanjo šwěrnij šwojim wot Boha jim postajenym wjeršam, šo šu šwěrnij wyschnosczi a pošluchni šakonjam. Duž ma snutštowne mišionstwo, hdžež šo ta šwěrnoscž někaš frani, wščitku šwoju mōž napinacz a nałōžecz, kotraž budže šo potom jako na Bože šłowo šałožena luboscž k wyschnosczi a k wōtznemu krajej šjewicž, i tej mozu budže hotowe wojowacz. A Bohužel je šo w našchim czašu pokasało, šo je to džěło a wojowanje nušne. Revoluzijške hibanje w tym wobšteji, šo šo wšča šwěrnoscž a wšča bojošcz pšched wyschnoscžu podrywa. Tajke revoluzijške hibanje je šozialdemokratijške. Wny, na tuto hibanje hladajo, šabycz nješmēmny, šo šo pola šozialdemokratijškich wōdzerjow jenicžy wō to njejedna, nětczišchi štatny porjad powrōczicz, ale šozialdemokratojo w tym duchu džělaja, kotryž chze wšču wěru a Božu šlužbu šanicžicž a i tym tež wščitku prawdu a prawo, šbože a šwobodnocž ludu. Njeišmēmny pšched krotkim i wuštroženjom Bebelowu bješbōžnu rēcž na šejmje škšcheli, w kotrejž šjawnje našču wěru bješbōžnje hanješche? — A — ščtož je najšrudnišche — te tyšazy, kotrejž šu šo šawješcz dake — jemu pšchihłōšowaczu!

Šaj šozialdemokratojo tak daloko du, šo woni tych jako pšcheradnikow pšchescžehaja a hanja, kotryž chzedža tōn wēcny šałožl šbožowneho towaršchneho žiwjenja šašo wobtwjerdžicž, dofelž je to wuwjedženju jich powrōczazych myšlow še šadžēmkom. Šow ma snutštowne mišionstwo wulke a cžežke džěło. Ale kaš budže to džěło wuwješcz? Wošebje budže šašo wubudžicž špntacz šwěrnoscž k wyschnosczi, kotryž je nam Bōh šam pšchitasaš. Na to paš budže šo pokasacz dyrbjecz, šo šo w našchim šrudnym czašu ničto wot šjawneho žiwjenja wotwobrocžicž nješmēm, šo je hańba zošacz, šo ma kōždy wojowacz ša teho šnjesa. Tute napominanja ma snutštowne mišionstwo ludej na wutrobu kšacz, nječ je to w šjawnych pšchednošchach abo pšches nowiny a knihi; w tej myšli šmēje wošebje na mlōdnych wutrobach džělacz, pšchi tym budže pšchezo i nowa wuprajicž dyrbjecz, šo wuhōjaza mōž w žanej štronje wlešči. Ale jenicžy w žiwym šchescžijanstwje, kotrejž je prawy šałožl šbožna.

(Šokracžowanje.)

Mošlad w našchim czašu.

Šapōšlanstwo ratarjow je šo wot šhēžora pšchijašo a je jemu ratarške škoržby pšchepodašo i proštwu, šo by šhēžor jim pomhacz chžyl. Šhēžor bē jara pšcheczelnivy a je šlubit, šo budže jich škoržby šwěru pšchepytacz dacž.

Šnathy rektor Ahlwardt, kiž bē dla škšchidženja židowškeho šabrifanta Löwy w nastupanju jeha šělbow k jastwu na 4 mēšazy šašudženy, je nētk i jastwa pušchženy a je do šhēžorštwoweho šejma šastupiš. Wščaš šu jeha w Arnšwaldže ša šapōšlanza wušwolili. Nētk pučžuje po Šchlesynškej a džerži pšchednošchi ša šwoju štronu.

Tež w pruskej hornjej Łužicy šu šo ratarjo šestupali, šo bychu šo hromadže pšched wobštejnocžemi a šakonjemi, kiž šu ratarštwu ščłōdne, wobarali. W Šōrzy je šo pošlednju njedželu šhromadžina wōdžeržala, hdžež bu wobšamknjene, šo nima šo žane ratarštwu ščłōdne wifowanške šjednocženje i Ruškej wobšamknycz. Wščaš by pšches to Ruška telko žita do našchego kraja nuš wjedla, šo bychu šo pšaczisny hišcže wjazy ponižile a žadyn ratar, ani wulki ani maš, njemōhl wobštacž.

27. februara je w Miškej šnathy, cžescžedostojny biškop bratrowškeje wošady, Theobald Wunderling, po dlēžšich cžerpjenjach cžicho wušnyš. Wōn bē i wutrobu wērjazy šchescžijan a mōžny předar. Š najhōrziškej luboscžu je šo wōn po wšchej nušy horje braš a njebu šprōžny, dobrotu cžinicž, hdžežkuziž mōžesche. Šacz k hodam bē wōn i pšchedšydu Šōšborškeho towarštwu ša snutštowne mišionstwo a je tež tele šopjenka šałožicž pomhaš, pšchetož šwěru lubowašche šerbški lud. Njeje mašo ludži tež i krajnje žyrtwje wōtošo Miškeje, kiž šu jeha bohātu luboscž šhōnili. Nječ wōn wotpōčžuje w mērje a nječ jemu šwēczi wēcžne šwētlo!

Ša to budžešch wobwēšcheny.

Pšched wjele lētami w iriškim mēšcže předar wōnčach na hašy ewangelijon předomawšche. Wōn bēšche wulkej hromadže luda to štare, ale tola pšchezo nowe ewangelijon wo lubosczi Božej k nam šhubjenym jašnje wukładowaš — pomašu rošendžechu přeni pošlucharjo, drušy na jich mēšto šupichu; cži paš njemējachu wotmyšlenje na předarja pošluchacz, ale chžychu jeha molicž. Předar tych njehanbicžiwych ludži kēžbu njemējesche, ale rēcžesche i mērom a prošchesch lubeho šbōžnika wo hnadu ša hřešnikow. Šich hruboscž bu pšchezo wjetšcha a njenadžuyž kamjeni pšchilecža a předarja do hłowy trječji. To bēšche tym druhim šnamjo, šo chzedža duchowneho pšchimacz, kaž bēchu šebi wotrēcželi. Woni jeha nadpadžechu, kiž šo šamlutki pšcheczimo telko nješrašnikam dowobaracz njemōžesch. Šrotke bēšche jenož to bēženje, twjerda pšacz jehego muža předarja k šemi pobi, hdžež po šdacžu mōrwy ležo wōšta. Šhwilku bēšche šama cžiščina. Šromada hišcže pšched wōkomitnjenjom šašakla hladawšche kaž prošta na to cžěło, kotrejž na šemi ležesch. Šedyn muž šo pšches tych ludži pšcheczischcža a šo pšched teho šupi, kotryž bēšche předarja i pšaczju porašyl a džesch k njemu: „Ša praju tebi, šo budžešch ša to wobwēšcheny.“ Šaštrōženy škōštniš wōtošo šo hladawšche a šo do cželanja da. Wōn bēžesch, ščtož mōžesch, pšches mēšcžanške hašy. Dofelž šo cžmicžkašche, do wulkeho štracha nješchindže, šo mōhli jeha popadnyč, ale wōn tola bēžesch, ščtož mōžesch, doniž k domej njedobēža, w kotrymž bydlešche. Dženš wōn cžišche po nahlym šhōdže horje džesch; hdž by kufš wōšišcho šupiš, by šo naštrōžil. Wōn do šwojeho wobhōdenja šastupi durje ša šobu šamknymšchi. Šenicžki, kotryž i nim hromadže bydlešche, bēšche mašy hōlcžez; tōn cžakašche na šwojeho nana.

„Ščto tebi je, nano?“ woprašča šo hōlcžez špōšchiwje.

„Ščto to tebje štara!“ bēšche mužowe hrube wotmošwjenje.

Šotom paš jeha možy wopušchcžichu a na wšchēch štawach šchepotajo šawōka: „Wyljo, ja dyrbjū šo šhōwacz, ale hdže bych šo šhōwaš!“

Hōlcžez naštrōženy do wšchēch šutow hladawšche, doniž šo na to šhudušče kōžo njedohlada, kotrejž w najšadnišchim kucžiku šteješche. Žadoscžiwje muž na to mēšto pohlada a hrožo šwojemu džēcžu, jeli šo by pšches jeha winu namašany byl, šalēšy šhwatajžy špody kōža. Mōž pšchindže, ale kaš pomašu šo jemu hodžiny minychu. Žyła jeha šandženosč kaž hrošne šcherjenje pšched jeha duchownymaj wōčžomaj šteješche, runjež šo prošowawšche dopomnjeczje a wobrašy šandženyč cžašow wotbyč, jedyň wobraš wōšta: ta cžicha mōrwa poštawa na tamnej drōšy šo nješhubi a wōkašche pšchezo šašo še wšchej možu te šłowa jemu do myšlow: „Ša to budžešch wobwēšcheny!“ Wobwēšnyč rēka wumrjecž a wumrjecže bēšche jemu žašōštna wēž — to je džē kōž žiwjenja — kōž wšchitkeho. By paš to tež woprawdže kōž wšchitkeho byl? tak klicžesch hłubošo w jeha wutrobje a jeha šwēdomnje cžišcžeschche dawno šabyte šłowa pšches jeha dušchu: „Šo šmjerczi paš šud!“ A — njepokašowawšche tōn předar runje w tamnym wōkomitnjenju, hdžež bēšche šwoju rušu pšcheczimo njemu pošbēhnyš, na tōn pučž, po kotrymž mōže cžłowješ šudej cžeknyč? Cžeho dla wōn njebē na njeho pošluchaš?

Njenje šwitawšche a wōn hišcže špody kōža ležesch, i šhōwanki wōn šebi njewērješche. Šdž bē šwētlo, pošla šwojeho hōlza k šhlamarjej po tobaš — wōn chžyšche šebi trubku šažehlicž, šo by šo jemu tak jara pomašu dale krocžazy cžaš šterje minyl. Hōlcžez tobaš pšchinješe, kotryž bēšche jemu šhlamar do šopjena še štareje biblije šawalil; tōn mjenujžy šopjeno po šopjenje še štareje biblije k šawalenju šwojich pšchedatych tworow torhašche. W šamotnojci w jeha šowanzy bēšche hubjenemu mužej wšchitko witana wēž, ščtož k temu pomhašche, jemu došhōtražazy cžaš pšchikrotšicž; wješely papjertu wšawšchi ju cžitašche; bēšche to 9. štaw i lista na Šebrejškich; pomašu cžitajo pšchindže k dwaj a dwazetej ščtucžy: „Wješ krej-roslecža nještanje šo žane wōdacze!“ Ščto to rēka? Bōh tōn šnjesh džē jemu šam prajesch, šo dyrbi wumrjecž? Njeje dha žaneho wōdacža ša njeho, ani pola Boha?

To bēchu žašōštna hodžiny! Wōn šwojeho hōlza hišcže juntrōčž pošla, šo by jemu ša 10 nowych pjenješkow tobaša pšchinješl, wōn šo nadžijesch, šo na to wawšnje šašo jene šopjeno i biblije doštanje, kotrejž mōhlo jemu wjazy prajicž. Wješ tym bēchu drušy pola šhlamarja šebi nakupowali a tōn bēšche jene šopjeno po druhim i biblije šwutorhaš, nětko bēšche hacž k 1. štawej i přenjeho lista šwj. Šana pšchišchōš; do teho šopjena šhlamar tobaš šawali, kotryž hōlcžez šwojemu nanaj nješesch. Tōn šašo cžitašche a pšchindže na 7. ščtucžku i teho štawu: „Ša krej Šesom Šhryšta,

jeho syna, wuczisczi nasz wot wschitkeho hrěcha." D kajke Bože poželstwo sa jeho khudu wobczezenu duschu — krej je pschelata sa hrěchi — niz jeho krej, ani krej žaneho stoczecza — krej syna Božeho. Bóh pak je dyrbiak s tym spokojeny bycz, hewak njebudzisce wón to poželstwo dał. Kak wjele pak běsche krej Jesom Khrysta wot jeho hrěcha prjecz wsaka? Kak wjele? Tu stejesche pišane: „wschitke hrěchi“, sańdzene a nětčijske. „Ta krej Jesom Khrysta, jeho syna, wuczisczi nasz wot wschitkich hrěchow“, w tym słowie namaka njesbožowny muž, kotryž so psched śwětnym budom khomasche, swój wuczet psched budom Božim a móžesche so s nje-wuprajnym sbóžnym wješelom droheje krmě wješelicz, kotraž běsche tež sa njeho pschelata.

Něschto czaša so miny. Duž dóńdže k njemu jedyn džen wješela powjecz, so tamny předar, kotrehož běchu sa mormeho ležo wostajili, Bohu budž džak, mormy njebe, ale so sašo předuje. Na měsće khwatasche wón k njemu, so jemu wscheho wusna, tež teho, sčtož běsche so w jeho wutrobje stało. Tón jemu s wutrobu rady woda.

To powjedanczko, kotrež wěrný podawł powjeda, nješym teho dla mam sdželił, so bychu so hrěchi skótnika wopisake, ale so by kóždy nawuknył, so tež w swojej wutrobje pruhowacz, hacž tež hrěchi nima, kotrež jeho psched Bohom wobskorzuja, so je shubjeny, hdyž woadacze njedostanje. Spomni swěru na to: Tež twoje hrěchi su hněw Boži a wěcznu smjercz saškuzike, ale tež sa tebe je Šsyn Boži wumrjel. Wsmi jeho horje jako swojeho wumóznika. Šswjaty póšny czaš tebi jeho sašo jako teho, kotryž je twoje hrěchi nješt, s móžnym hłóšom předuje. E. S.

Wobroczeny matrosa.

Matrosa wróci so po dolhim puczowanju s zusbj sašo do wótzneho kraja. Dofelž pak hišcže ženje w Londonje pobyl njebe, a něschto pjenješ měsčesche, wobšamny wón, to wulke město wopytacz a šebi wschitko wobhladacz, sčtož bē wulkotne, krasne a widženja hódne. Bjes druhim chyzysche šebi tež wulku a krasnu Šsw. Pawołowu zyrkej wobhladacz. Wón tam pschindže, jako so runje Boža služba džeržesche. Wón sčtupi, wobhladowasche so a šlyšesche předarja runje te słowa wuprajicž: „Modlcze so bjes pschestacža!“ Tehdom te słowa žaneho sacziscecža na jeho wutrobu nječinjachu. Jako běsche so we wulkim měsče došč roswješelił, so sašo na swoju kóž wróci a wosta hišcže šydom lēt na morju bjes teho, so by so něschto waznišeho w jeho žiwjenju stało. Jedyn wječor, jako so horkach na kóžki wukhodžowasche, jemu te słowa do myšlow pschindžechu: „Modlcze so bjes pschestacža!“ „Sčto ma to na šebi?“ wón pschi šebi praji, „mi so sda, so šym te słowa hižo něhdže šlyšchal, hdyžha to bē?“ Wón šebi myšlesche a so dopomni, so je te słowa w Londonje w Šsw. Pawołowej zyrkwi šlyšchal, hdyž tamny předar šwojej woadacze s biblije čitasche, kaž šwjate pišmo praji: „Modlcze so pješ pschestacža!“ Wón šebi dale wusna: „Kajki šym tola wulki hrěšnik, so šym telko lēt bjes modlitwy byl!“ Te myšle tajki sacziscecž na jeho wutrobu činjachu a jeho tak sa-pschimnychu, so so na měsče modlesche a to sašo „prěni ras“. „D hdy bych nětko bibliju mē!“ wón sawoša a pschepyta šwoju šchinju a hlaj w kucziku namaka — bibliju, kotruž běsche jemu pobožna macž psched wjele lētami do njeje položila, kotruž pak sa žyly czaš do ruki wsak njebe. — Wón wja nětko šwoju bibliju, ju k wutrobje škóci, w nej čitasche, plakasche, modlesche so, wěrjesche s žyly wutrobu a bu — nowy čłowjek, wěrjazh, pobožny šchescžijan.

Boži troscht w tyšchnoscžach.

Š J. Arndtowych knihow wo wěrnym šchescžijanštwje.

Prěni troscht je: Wschitke tyšchnoscže wot Boha pschindu.

Druhi: Bóh nam niz s hněwom šchiz póščele, ale s lutej wótzowškej luboscžu, so bychmy psches njón k sbóžnosčzi pschischi, dofelž we wulkim šbožu staroscž wo sbóžnosčž lóhko s woczow šhubimy.

Tšeczi: Wopomni w šchizju šwoje hrěchi, hacž nješy jón s nimi saškuzik.

Ščtwórtý: Wopomni, so je Khrystus sa tebe čerpił, sčtož žadyn čłowjek čerpił njeje.

Piaty: Wopomni troschtowaze šlubjenje: „Wascha srudoba dyrbi so do wješela pschewobrocžicž. Kotsiž se šylšami roššwaju, budža s wješeloscžu žnjecž.“

Ščesty: Spomni na Abrahama a Šioba, kotraž psches wjele tyšchnoscžow do njebjeskeho raja pschindžeschtaj.

Šsedmy: Wopomni, so je Bóh tež w šchizju pschi tebi.

Pschecziwo njewěrje.

Spisch ty?

Spisch, mój bratsje? njewidžijch,
Kak nēt ludžo wopuschcžuja
Boha a so njebojisch,
So wot wěry wotpaduja?
Nješy psches to srudženy
Ani nēšak šbudženy?

Spisch ty, so ty nješlyšijch
Čyrjody tych, kiž Boha hanja,
Abso wo to njerodžijch,
So nam šwjatu wěru šranja?
Duž dha šstawaj se španja!
Kedžbuj, sčto tam předuja!

Spisch ty? Abso nječasch ty
Šlósčam šstupacz napschecziwo,
Wotdžeržecž lud bjesbóžny,
Šanicžicž jich škudne džeko?
Njespi, czaš je jara šty!
Šewak šy škam šhubjeny.

Spisch ty, hdyž našch šerbski lud
Widijch šobu nakazeny,
So so pokasuje škud,
Do naš hižo šaschcžepjeny?
Čhemy twjerdže w wěrje štacž,
Ššerbšy bratsja, a niz špacž!

Wotzucz, šwój rōt wotewr nētš,
Ššwědcženje sa Boha dawacz!
Njespi, budž tež wěry šwědk!
Napschecziwo dyrbiš štamacz!
Wěrnoscž njedaj podškócžicž!
Šich šžu pomhaj wutupicž!

Wotzucz, bratsje šchescž'janški!
Wopabaj šej ledžby šwoje!
Hdyž lud pschindže čertowški,
So čže wsacz či šubla twoje,
Šhwataj, so s nim wojujesch,
Šhwataj, čiń, sčtož šamožesch.

Ernst Šelaš.

„Pomhaj Bóh“ je wot nētka niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarňjach „Ššerb. Nowin“ na wfach a w Budyšchinje dostacz. Na ščtwórcž lēta placži wón 40 np., jenotliwe čizka so po 4 np. pschedawaju.